

Rīgā, 2016. gada 24. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Ļāvu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/2

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Augstrozes lapegļu aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Augstrozes lapegļu aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 6 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā).

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas

dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas.

Kultūrvēsturiskā informācija par Augstrozes lapegļu aleju iegūta, apzinot pieejamo informāciju interneta resursos.

3. Alejas aizsardzības statuss

Augstrozes lapegļu aleja ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavu aizsardzības zonā. Teritorijas izmantošanu nosaka 11.12.1997. likums "Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu", 19.04.2011. MK noteikumi Nr. 303 "Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

Augstrozes lapegļu aleja ir valsts nozīmes aizsargājams dabas piemineklis, kura statusu, aizsardzības un izmantošanas noteikumus nosaka 02.03.1993. likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" un 22.11.2005. MK noteikumi Nr. 888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām".

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Augstrozes lapegļu aleja atrodas Limbažu novada Umurgas pagasta teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Limbažu novada teritorijas plānojums 2012. – 2024. gadam
- Limbažu novada attīstības programma 2011. – 2017. gadam
- Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 - 2030
- Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014. – 2020.

Limbažu novada teritorijas plānojumā 2012. – 2024. gadam Augstrozes lapegļu aleja atzīmēta kā valsts nozīmes aizsargājamā aleja. Teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstā norādīts, ka vispārīgās prasības aizsargājamās alejas aizsardzībai nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un šīs pašas aizsardzības prasības var piemērot arī novada nozīmes aizsargājamām alejām. Limbažu novada teritorijas izmantošanas un apbūves

noteikumos Augstrozes lapegļu aleja atzīmēta kā dabas piemineklis, kura teritorijas izmantošana veicama saskaņā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

Limbažu novada attīstības programmā 2011. – 2017. gadam Augstrozes lapegļu aleja nav pieminēta. Jāpiebilst, ka ar Limbažu novada domes 2015.gada 26.novembra lēmumu (protokols Nr.23, 34.§) ir uzsākta Limbažu novada attīstības programmas 2017. – 2023. gadam izstrāde un Limbažu novada mājaslapā ir pieejama attīstības programmas 1. redakcija. Šajā plānošanas dokumentā ir atzīmēts, ka Limbažu novadā ir 1 aizsargājama aleja.

Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013. – 2030. gadam norādīts, ka Limbažu novada teritorijā ir 1 aizsargājamā aleja. Novada dabas bagātības, tai skaitā aizsargājamās alejas atzīmētas kā novada tūrisma veicinošs faktors. Tāpat sniegtas vispārīgas vadlīnijas dabas aizsardzības un kultūrvēsturiski nozīmīgo teritoriju attīstībai un plānošanai, kurās cita starpā kā dabas aizsardzības un kultūrvēsturiski nozīmīgo teritoriju prioritāte ir noteikta dabas un kultūras mantojuma saglabāšana un aizsardzība, saimnieciskās darbības, tajā skaitā tūrisma un atpūtas sabalansēšana ar vides aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības mērķiem, kā arī atbilstošas infrastruktūras attīstība.

Rīgas plānošanas reģiona attīstības programmā 2014. – 2020. gadam aizsargājamās alejas konkrēti nav minētas, dabas un ainavu teritorijām noteikti tādi risināmie jautājumi kā dabas, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma teritoriju apzināšana, saglabāšana, saprātīga izmantošana un apsaimniekošana, ainavu plānošanas un dabas aizsardzības jautājumu integrēšana teritorijas attīstības plānošanā.

Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2014 - 2030 alejas aizsargājamās alejas konkrēti nav minētas. Vispārīgi stratēģijā iekļautajās apdzīvotuma plānošanas vadlīnijās cita starpā noteikts, ka katras apdzīvotas vietas plānojumam jāveicina dzīves vides kvalitātes paaugstināšanās (uzlabošanās) ne tikai dotajā pašvaldībā, bet visā reģiona teritorijā, sabalansējot vietējās un reģiona attīstības intereses, ekonomikas izaugsmes un dabas un kultūrvides aizsardzības/saglabāšanas prasības.

5. Alejas apsekošana

Aleja apsekota 20.08.2016. plkst. 16:50 – 17:30. Apsekošanas laikā ir silts, saulains laiks, neliels vējš.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Augstrozes lapegļu alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 25. pielikumā. Augstrozes aleja stādīta gar zemes ceļu, kas savieno Augstrozes evaņģēliski luterisko baznīcu ar Augstrozes kapiem. Alejai ir pārrāvums vietā, kur to šķērso reģionālas nozīmes autoceļš P11. Aleju veido galvenokārt vidēju un lielu dimensiju lapegles (1. attēls), starp kurām vietām aug lielu dimensiju vītoli (2. attēls), atsevišķas lapegles noliekušās uz ceļa pusi. Pēc Dabas datu pārvaldības sistēmas “Ozols” atrodamās informācijas 3 alejā augošie vītoli sasnieguši dižkoku izmērus.

1.attēls. Augstrozes aleja posmā P11 autoceļš – Augstrozes kapi. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

2.attēls. Augstrozes aleja ar priekšplānā redzamiem lielu dimensiju vītoliem. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

Posmā no Augstrozes baznīcas līdz autoceļam P11 lielākajai daļai koku atzīmes par ciršanu. Vietām, galvenokārt posmā no Augstrozes baznīcas līdz autoceļam P11, atsevišķas lapegles noliekušās uz ceļa pusi.

Alejai piegulošās teritorijas pārsvarā veido lauku viensētu apbūve un lauksaimniecības zemes, vietām mežs, nelielā posmā aleja ved gar Augstrozes kapsētu.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā

Alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas, līdz ar to pašlaik aleja ir maznozīmīga no īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju aizsardzības viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No aizsargājamo ķērpju un sūnu viedokļa alejā apsaimniekošana nav nepieciešama. No ainaviskā un alejas saglabāšanas ilgtermiņā viedokļa alejas posmus, kur sākotnējie alejas koki izkrituši vai nozāģēti, ieteicams atjaunot, stādot jaunas lapegles.

9. Alejas kultūrvēsture

Augstrozes lapegļu aleja savieno Augstrozes evaņģēliski luterisko baznīcu ar Augstrozes kapiem. Limbažu novada mājaslapā, sadaļā par Umurgas pagastu norādīts, ka uz Augstrozes muižu no abām pusēm stiepjas lapegļu aleja, tādas pat ved arī no Augstrozes baznīcas uz kapsētu. Norādīts, ka lapegles ir jau 160 gadus vecas, tātad aleja stādīta ap 1840. gadu un pieder pie muižas laika apstādījumiem.

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Aleja ir maznozīmīga no aizsargājamo sūnu un ķērpju viedokļa, tomēr tas nemazina alejas ainavisko un kultūrvēsturisko vērtību. Nemot vērā apkopoto informāciju par alejas vēsturiskajām robežām un alejas ainavisko situāciju, ieteicams aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās.

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354)

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571)

Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu: LR 1997. gada 11. decembra likums, Latvijas Vēstnesis, 1997, 30. decembrī, Nr. 342/345(1054/1057)

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumi Nr. 303, Latvijas Vēstnesis, 2011, 27. aprīlī, Nr. 65(4463)

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Limbažu novada teritorijas plānojums 2012. – 2024. gadam. Apstiprināts ar Limbažu novada pašvaldības domes 2012.gada 24.maija sēdes lēmumu (domes sēdes protokols Nr.8, 3.§). Pieejams: <http://www.limbazi.lv/publiskie-dokumenti/teritorijas-planojums>

Limbažu novada attīstības programma 2011. – 2017. gadam. Apstiprināta ar Limbažu novada domes 2010.. gada 11. novembra lēmumu (domes sēdes protokols Nr.23, 12.§). Pieejama: <http://www.limbazi.lv/publiskie-dokumenti/attistibas-programma/2011-2017-gadam>

Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2030. gadam. Apstiprināta ar 2013. gada 28.novembra lēmumu (domes sēdes protokols Nr. 21, 30.§). Pieejama: <http://www.limbazi.lv/publiskie-dokumenti/ilgtspejigas-attistibas-strategija>

Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014 – 2020. Apstiprināta 18.09.2015. Pieejama: <http://www.rpr.gov.lv/pub/index.php?id=51>

Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 – 2030. Apstiprināta 18.09.2015. Pieejama: <http://www.rpr.gov.lv/pub/index.php?id=51>

13. Atzinuma sagatavošanā izmantotie informācijas avoti

Umurgas pagasts. Pieejams: <http://www.limbazi.lv/novads/pilseta-un-pagasti/umurgas-pagasts>

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča

Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;

sugu grupā: sūnas

Sertifikāta numurs: 128

Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.